

De staatssecretaris van
Economische Zaken en Klimaat,
mevrouw M.C.G. Keijzer
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum

18 mei 2021

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

Aanzet voor een wettelijke regeling voor een besloten vennootschap met maatschappelijk doel (BvM)

Geachte mevrouw Keijzer,

De Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak heeft via internetconsultatie met belangstelling kennis genomen van het voornemen tot een wettelijke regeling voor een besloten vennootschap met maatschappelijk doel (BvM). Wij kregen van u enig uitstel voor het indienen van een reactie, waarvoor wij u danken. Bijgaand treft u onze bevindingen.

Inhoud en strekking voorstel

De voorgestelde regeling biedt ondernemers die een maatschappelijke onderneming voeren of deze willen oprichten, de mogelijkheid om dat te doen in de vorm van een besloten vennootschap met een BvM status. Door het toekennen van deze status wordt beoogd de positie van maatschappelijke ondernemingen in zakelijk opzicht te versterken door een betere (h)erkenning en tegelijkertijd een gelijk speelveld te behouden.

Het maatschappelijk ondernemen is de laatste jaren sterk in opkomst. Deze groei hangt samen met een hernieuwde belangstelling voor de rol van het bedrijfsleven bij het verhogen van de maatschappelijke welvaart en de aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. De groep van maatschappelijke ondernemingen stelt zichzelf primair en expliciet ten doel om een maatschappelijk probleem op te lossen. Kenmerkend voor deze ondernemingen is dat zij economisch zelfstandig zijn en dat zij het realiseren van een positieve maatschappelijke impact boven het uitkeren van winst aan aandeelhouders stellen.

Door aan deze groep van ondernemingen een juridische status te verlenen, voorziet de regeling in de behoefte om aan deze groep een herkenbaar profiel mee te geven, hetgeen een verdere professionalisering van deze groep van ondernemingen kan bevorderen. In de aanzet voor wetgeving die in consultatie is gegeven, wordt een aantal voorschriften voorgesteld aan de hand waarvan de BvM zal worden vormgegeven.

Advies

De WeCo is van mening dat de wetgever met deze voorgenomen regeling voorziet in een duidelijke behoefte en ondersteunt dit initiatief dan ook van harte. Door de BvM juridisch vorm te geven, wordt duidelijk aan welke vereisten de maatschappelijke ondernemingen die voor deze status kiezen, moeten voldoen en binnen welke kaders zij moeten handelen. De groei van deze vorm van ondernemerschap, maar ook het maatschappelijk nut ervan onderstrepen het belang van (enige)

regulering. Met de aanzet tot een regeling sluit Nederland bovendien aan bij de diverse wettelijke regelingen en wetsinitiatieven in een groot deel van de andere lidstaten van de Europese Unie. Naar de mening van de WeCo biedt de regeling daarnaast niet alleen steun aan de maatschappelijke ondernemingen zelf, maar kan zij ook bijdragen aan een betere consumentenbescherming.

De WeCo geeft na kennisname van deze concept-regeling nog een enkel punt in overweging mee:

- in onderdeel 2 van de regeling is geregeld dat de notaris wordt betrokken bij het verlenen van de BVm-status door afgifte van een notariële akte. Vanwege de deelname van de maatschappelijke ondernemingen aan het rechtsverkeer en de mogelijke geschillen die daaruit kunnen voortvloeien, is de WeCo van mening dat de status van de BVm en de aard en omvang van het door de vennootschap gestelde maatschappelijk doel duidelijk en eenvoudig te herleiden moeten zijn uit de statuten (in de statutaire doelomschrijving). De datum van de oprichtingsakte of statutenwijziging kan als ijkpunt dienen voor het ingaan en einde van de wettelijke verplichtingen waaraan een BVm moet voldoen. De WeCo adviseert de staatssecretaris hier in de memorie van toelichting (mvt) nader op in te gaan.
- in de mvt op onderdeel 2 (slot) wordt vermeld dat de notaris de financiële situatie van een bestaande BV waarvan omzetting wordt gevraagd niet in zijn beoordeling hoeft te betrekken en dat een zeer slechte vermogenspositie er niet aan in de weg staat dat een BV een BVm kan worden. De mvt vermeldt expliciet dat de consequentie hiervan kan zijn dat een BVm de winsten die worden behaald kan gebruiken om tekorten uit het verleden (toen de BV nog geen maatschappelijk doel nastreefde) aan te vullen. De WeCo kan zich in het algemeen vinden in de ruime mate van flexibiliteit die aan de maatschappelijke onderneming is gegund in deze regeling bij het bestemmen van de winst en het vaststellen van uitkeringen, teneinde de instandhouding en de langetermijnbelangen van de onderneming niet in gevaar te brengen, maar geeft in overweging of bij een – ongelimiteerde – slechte financiële positie van een startende BVm de belangen van met name de afnemers van diensten en producten van de BVm (consumenten) voldoende veilig zijn gesteld. Ook rijst de vraag hoe, wanneer een slechte financiële positie niet aan toelating tot de BVm-status in de weg staat, deze omstandigheid moet worden meegewogen in het geval van geschilbeslechting door de rechter wegens handelen in strijd met het maatschappelijk doel. De WeCo adviseert de minister om in het wetsvoorstel een ondergrens aan te geven, bijvoorbeeld een beperking in de omvang van het verlies en/of een beperking in het aantal jaren dat de onderneming verlieslatend is geweest.
- De WeCo ondersteunt het voorstel in de regeling om het begrip “maatschappelijk belang” in te kaderen. In de mvt op het onderdeel 6 waarin is uitgewerkt wat onder maatschappelijk belang wordt beschouwd, wordt enerzijds benadrukt dat de categorisering is ontleend aan de ANBI-regeling en anderzijds dat de ANBI-status onvergelijkbaar is met de BVm-status. De WeCo begrijpt de mvt aldus dat alleen beoogd is de categorisering die is aangebracht in artikel 5b, derde lid, Algemene wet inzake rijksbelastingen over te nemen. De WeCo geeft de staatssecretaris in overweging om deze categorisering in het wetsvoorstel en de daarbij behorende mvt eigenstandig op te nemen. De WeCo adviseert de staatssecretaris verder in de mvt nader in te gaan op de vraag of – indachtig de opmerking dat als gevolg van veranderingen in de samenleving de maatschappelijke problematiek en daarmee het maatschappelijk belang kan verschuiven – het niet beter zou zijn om de optie open te houden om de thans limitatief geformuleerde categorieën onder voorwaarden (op grond van een ministeriële regeling) uit te breiden. Daarnaast geeft de WeCo in overweging om in de mvt te verduidelijken dat de BVm nationaal en internationaal georiënteerd kan zijn, zoals blijkt uit de in de toelichting beschreven mogelijkheid om binnen het gestelde kader naar de zogenoemde SDG's (*Sustainable Development Goals*) te verwijzen.

- De voorgestelde regeling voorziet in een verplichting aan BVM's om verslag te doen van hun maatschappelijke resultaten. In de mvt op de onderdelen 13 en 14 wordt uiteengezet dat bij de vaststelling van de aard en inhoud van deze verplichting de Europese regelgeving relevant is, met name de EU-transparantierichtlijn (richtlijn 2013/34/EU). Naar het oordeel van de WeCo kan een hoge mate van (kwalitatief deugdelijke) verslaglegging een wezenlijke bijdrage leveren aan een zo hoog mogelijke bescherming van consumenten en het vertrouwen in de BVM doen toenemen. Transparantie vormt daarbij een belangrijke waarborg om misbruik van de regeling tegen te gaan. De WeCo ondersteunt elke maatregel die bijdraagt aan openbaarheid en inzicht in de bestemming van de winsten en uitkeringen. In dat verband adviseert de WeCo de minister om in de mvt te verduidelijken hoe de transparantierichtlijn zich verhoudt tot de eveneens in de Europese regelgeving neergelegde consumentenbescherming en of deze regelgeving mogelijkheden biedt om het transparantievereiste een (nog) steviger fundament te bieden.
- Om dezelfde redenen als hiervoor genoemd ziet de WeCo een meerwaarde in het voorstel om de kring van gerechtigden tot het instellen van een enquête bij de Ondernemingskamer uit te breiden naar bepaalde collectieve belangenorganisaties. In de voorgestelde regeling wordt de mogelijkheid tot het instellen van een collectieve actie in het enquêterecht verleend aan stichtingen of verenigingen met eenzelfde maatschappelijk oogmerk als ook door de BVM wordt behartigd. De WeCo is van mening dat deze voorziening een positieve bijdrage kan leveren aan de bescherming van de BVM, met name in situaties waarin een complexe afweging moet worden gemaakt tussen de economische en de maatschappelijke belangen van de onderneming. Het enquêterecht biedt in dat geval de mogelijkheid om de verschillende belangen in kaart te brengen en door de Ondernemingskamer als onpartijdige en onafhankelijke instantie te laten toetsen.

Conclusie

De WeCo ondersteunt het initiatief van de wetgever tot het in gang zetten van een wettelijke regeling voor maatschappelijke ondernemingen. Wel adviseert de WeCo het voorstel op de bovengenoemde punten nader toe te lichten.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof.dr.mr. M.E. de Meijer

voorzitter a.i.